

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen (DTLAS)

17 oktober 2011

Review 1: Y. Gorissen, K. Merkelbach, A. ten Kate

Review 2: M. Jungen

Invoer: E. Van Engelen

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Algemeen, overig, ongespecificeerd
Aandoening (ICD)	Overige (Overig, ongespecificeerd)
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Leren en toepassen van kennis, Communicatie

- *Korte beschrijving* → Diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen (DTLAS) beschrijft een procedure voor individueel didactisch onderzoek van kinderen met lees- en spellingsproblemen.
In de DTLAS zijn korte beschrijvingen, gedetailleerde instructies en scoringsvoorschriften opgenomen, inclusief de toetskaarten en scoreformulieren, die voor de diagnostiek en evaluatie van technisch lezen en aanvankelijk spellen van belang zijn. Voor de toetsprocedure van DTLAS zijn twee toetsen uit het CITO-leerlingvolgsysteem essentieel, namelijk de DMT en de AVI-toetskaarten. M.b.t. de auditieve voorwaarden zijn: Audisynt, Audist, Audant ontwikkeld en m.b.t. de visuele voorwaarden: Visusynt, Visdist, Visant.¹
- *Doelgroep* → kinderen in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs.¹
- *Auteur*:
 - ✓ Oorspronkelijke versie → Struiksma AJC, Leij van der A, Vieijra JPM (1986)
 - ✓ Laatste versie → Struiksma AJC, Leij van der A, Vieijra JPM, achtste druk (2009)

2 Doel van het meetinstrument

- *Diagnostisch*

3 *Soort/ Vorm van het meetinstrument*

- *Observatie-instrument*
- *Opbouw* →
Het boek bestaat uit 15 tests/toetsen. Hiervan zijn 6 toetsen uitgewerkt in dit toelichtingsformulier. De uitgewerkte toetsen hebben betrekking op de auditieve en visuele voorwaarden.
Auditieve voorwaarden:
 - Audisynt: afk. van auditieve synthese toets; 15 series klanken, oplopend van KM t/m MMKMM
 - Audist: afk. van auditieve discriminatie toets; 15 paren klanken
 - Audant: afk. van auditieve analyse toets; serie van 15 woorden, oplopend van KM t/m MMKMMVisuele voorwaarden:
 - Visusynt: afk. van visuele synthesesoets; drie kaarten met 6 structuur- of wisselrijen van 6 woorden:
Niveau I: visusynt 1, de begin medeklinker wisselt, de klinker-medeklinkercombinatie aan het eind blijft constant.
Niveau II: visusynt 2A, woorden met eenzelfde klinker plus dubbele medeklinker of alleen eenzelfde dubbele medeklinker voor- of achteraan:
2B
 - Visdist: afk. van visuele discriminatie toets; een kaart met series van telkens 3 grafemen
 - Visant: afk. van visuele analyse toets; Een kaart met 7 woorden. Daarnaast een blad met een groot aantal grafemen door elkaar¹
- *Invulinstructie* → De proefpersoon geeft mondeling reactie op de gestelde vragen, omcirkeld het juiste antwoord of leest zelfstandig.¹
- *Meetniveau* → per item: wijze score: auditieve voorwaarden: goed/fout; visuele voorwaarden: goed/fout. Meetniveau nominaal.
Meetniveau → Per subtest: het aantal goede items worden opgeteld. Meetniveau interval.
Meetniveau → totaalscore: ruwe score: somming van de goedscores. Meetniveau interval.¹

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → VU Uitgeverij
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam
020-5984009
www.vuuitgeverij.nl
info@vuuitgeverij.nl
- *Geschatte kosten* → Diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen € 17,50
Geraadpleegd 28 september 2011, prijswijzigingen onder voorbehoud.
De scoreformulieren zijn in pdf-formaat (kosteloos) downloadbaar via:
www.vuuitgeverij.nl/dtlas
- *Copyright* → ja, VU uitgeverij, Amsterdam 2009

5 *Methodologische kwaliteit*

De DTLAS is een combinatie van verschillende testen. Voor de methodologische kwaliteit is er geen onderzoek bekend voor het geheel van testen in de DTLAS.

- **Interne consistentie**
Gegevens niet bekend
- **Reproduceerbaarheid**
Gegevens niet bekend
- **Validiteit**
Gegevens niet bekend
- **Responsiviteit / longitudinale validiteit**
Gegevens niet bekend

6 *Hanteerbaarheid*

- *Taal* → Nederlands
- *Benodigdheden* → Voor de 6 beschreven toetsen: het boek "Diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen", kopie-scoreformulieren een pen/potlood, stopwatch (Visusynt, blanco papier, kladpapier, 4 kartonnen kaartjes (Audist) van ongeveer 3x6 cm, waarvan drie in een bepaalde kleur en 1 in een afwijkende kleur¹
- *Randvoorwaarden* → De proefpersoon is alleen, onder begeleiding van de proefleider
- *Benodigde tijd* → Gegevens niet bekend
- *Gebruikershandleiding* → ja, beperkt; aanwezig in het boek diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen. Verkrijgbaar bij uitgeverij VU
www.vuuitgeverij.nl/nl/catalogus

7 *Normgegevens*

8 *Overige gegevens*

- Struiksma A.J.C., van der Leij A., Vieijra J.P.M., Diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen, achtste druk, VU Uitgeverij 2009. Negende druk is in voorbereiding en verschijnt medio 2012²
- Er is een bijgewerkte handleiding (druk 8) voor de Cito Drie-Minuten-Toets (DMT). Er zitten fouten in de tabellen van de eerdere uitgave. Dit heeft gevolgen voor Diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen, dat in belangrijke mate op de DMT is gebaseerd. De belangrijkste aanpassingen zijn via de site <http://www.vuuitgeverij.nl/dtlas> te downloaden.² In het boek van diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen, van Struiksma AJC e.a., zijn eveneens de Drie-minuten toets (DMT), de AVI-kaarten en het PI-dictee opgenomen.

Verder zijn de volgende onderdelen in het boek te vinden¹:

- letters benoemen
- begrippen
- woorden nazeggen
- letterdictee
- overschrijven
- klankpositie

9 *Literatuurlijst*

1. Struiksma AJC, Leij van der A, Vieijra JPM. Diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen, achtste druk. Amsterdam: VU Uitgeverij; 2009.
2. Diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen.2009 [Geraadpleegd 2011 september 28]. Available from <http://www.vuuitgeverij.nl/nl/catalogus> en <http://www.vuuitgeverij.nl/dtlas>